

Melkureumgehalte verbindt bedrijfs- en milieudoelen

Aart van den Ham

'Ammoniakemissie? Dat is een luchtballon.' Zo reageert één van de deelnemers aan een praktijknetwerk van melkveehouders op de vraag welke maatregelen hij denkt te kunnen nemen om de ammoniakemissie te verminderen. Zo krijg je hem dus niet gemotiveerd. Hoe dan wel? Door na te gaan hoe bedrijfs- en milieudoelen kunnen samenvallen en daaruit motivatie voor de melkveehouder te zoeken.

Milieudoelen en bedrijfsdoelen integreren

Melkveehouders willen best aan een goed milieu werken maar het bedrijf moet een goed resultaat opleveren. Ze staan dus voor de taak bedrijfs- en milieudoelen met elkaar te integreren. Vermindering van de ammoniakemissie is dan een lastig onderwerp. Melkveehouders zien weinig van het resultaat van de inspanningen op dit gebied en zijn daarom ook niet snel bereid op bedrijfsdoelen in te leveren. Milieu- en bedrijfsdoelen moeten dus niet worden uitgewisseld maar worden geïntegreerd. Daarvoor is iets nodig wat voor beide doelen meerwaarde biedt. Het melkureumgehalte is een dergelijke indicator voor bedrijfsmanagement en milieudoel. Het is snel, eenvoudig, vaak en goedkoop te meten en het heeft een relatie met de stikstofuitscheiding van het vee, dus ook met de stikstofproductie in mest en de ammoniakemissie.

Melkureumgehalte benut in praktijknetwerken melkveehouders

Het melkureumgehalte in drie praktijknetwerken van melkveehouders (op veen, klei en zand) werd benut voor het verbinden van bedrijfs- en milieudoelen. Melkveehouders rekenden meer omvattende bedrijfsplannen door waarin ze ook nagingen of verlaging van het melkureumgehalte voor hen voordeel kon bieden. Een te hoog ureumgehalte kan namelijk niet alleen leiden tot meer uitstoot van stikstof en ammoniak maar ook tot problemen met de diergezondheid. Een te laag ureumgehalte vergroot het risico voor de dierprestaties echter ook. Ieder rekende voor zich, maar wel tegelijkertijd met andere collega's, maatregelen door. Zo kon men van elkaars ervaringen leren. Ieder koos één van de doorgerkende plannen uit en ging dat gedurende een jaar uitvoeren. Zo startte men een zoekproces waarin de resultaten steeds onderling werden uitgewisseld.

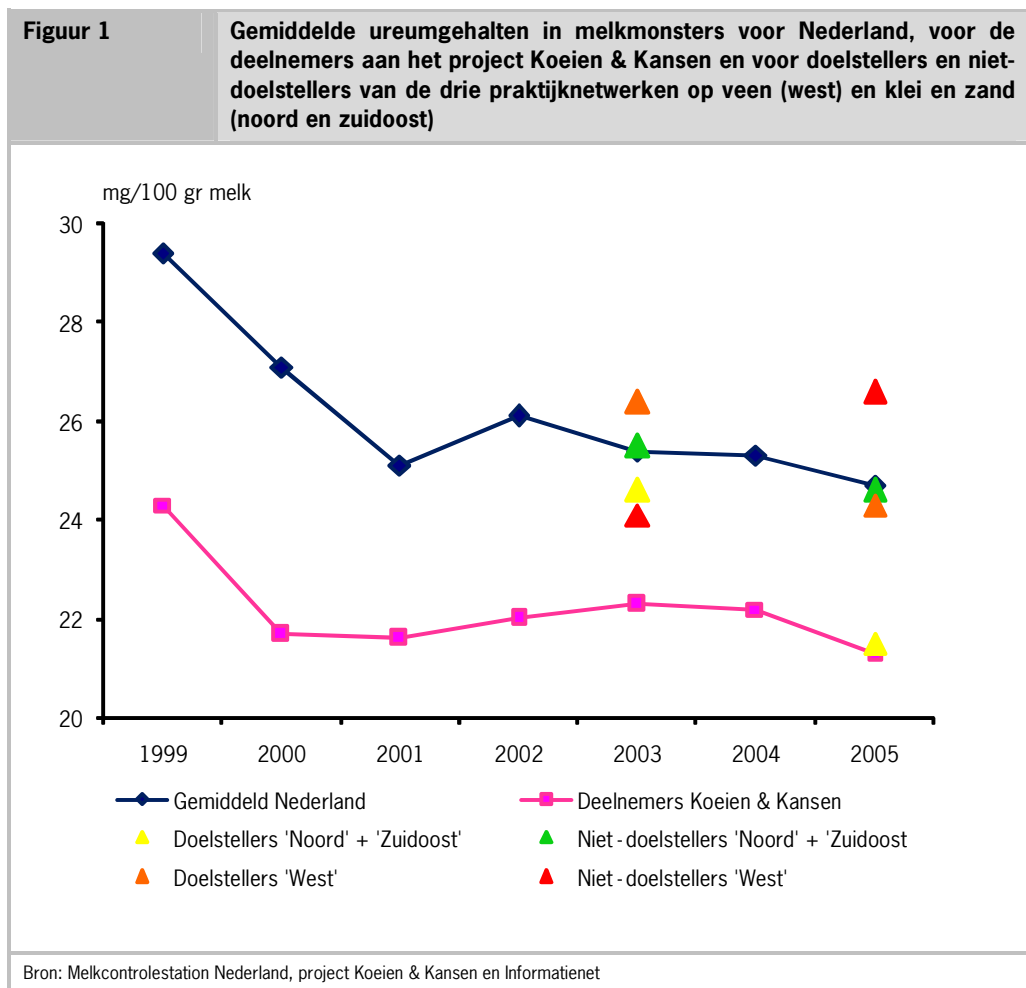
Gemotiveerd blijven zoeken naar doelrealisatie

Melkveehouders die gemotiveerd vanuit de eigen drijfveren zich een streefdoel voor de hoogte van het melkureumgehalte hadden gesteld, bleven zoeken naar maatregelen tot ze dat doel hadden bereikt. Zo begon één van de melkveehouders met een forse verlaging van de stikstofgift op grasland om zijn plan te kunnen realiseren. Het melkureumgehalte sprong, qua niveau, in de weideperiode echter erg op en neer. Mais voeren was hij niet gewend; hij vreesde dat dit nadelig zou zijn voor het eiwitgehalte in de melk. Een collega vertelde hem echter dat dit meer een energiekwestie was. Hij wilde, toen zijn aanvankelijk plan niet beviel, het voeren van maïs toch eens proberen. Met een voor hem onverwacht gunstig gevolg: een goede melkproductie, een goed melkeiwitgehalte en een laag melkureumgehalte. Al zoekende had hij dus zijn doel gerealiseerd, alleen wel anders dan eerst verwacht. Maar hij hield de 'lead' bij het zoekproces naar maatregelen en dat is belangrijk. Het was uiteindelijk zijn eigen plan. Een andere melkveehouder, die zich zelf niet zo in veevoeding verdiepte, zorgde echter wel dat, als er weer een andere graskuil zou moeten worden gevoerd, hij zo tijdig de veevoeradviseur vroeg dat hij op tijd het goede krachtvoer in de silo kon

hebben. Melkveehouders echter die dit maar één keer deden, zagen dat het lukte en vervolgens de aandacht lieten verslappen, werden onaangenaam verrast door hoge melkureumgehalten. Dit kregen zij te laat door en lieten het vervolgens uit hun vingers glijpen. De twee eerstgenoemde melkveehouders noemen we doelstellers, laatstgenoemden is een niet-doelsteller. De resultaten van de groepen staan in figuur 1.

Mogelijkheden

Overheids- en bedrijfsdoelstellingen kunnen dus samenvallen. Of dat bewust is, is op zich niet relevant. Maar het is wel van belang voor de vraag hoe melkveehouders gemotiveerd kunnen worden. Zou dat wellicht mogelijkheden bieden bij het maken van bedrijfsplannen waarin melkveehouders aangeven op welke wijze zij aan overheidsdoelen kunnen voldoen? De overheid zou dan niet alleen de milieukar moeten trekken maar kan gebruik maken van de motivatie van de belanghebbende ondernemers.

Meer informatie:

Rapport 2009-008 *Ammoniakemissiereductie via zelfregulering. Melkureumgehalte als case.*
 Rapport 2009-009 *Reductie van ammoniakemissie: opties en condities voor zelfregulering*